

TÁRSADALOMTUDOMÁNYI KUTATÓKÖZPONT
SZOCIOLÓGIAI INTÉZET
1097 Budapest, Tóth Kálmán u. 4.
1476 Budapest 100, Pf. 340.
telefonszám: (1) 224 0770
honlap: http://szociologia.tk.hu
e-mail: szociologia@tk.hu

I. A kutatóintézet kiemelt eredményei a 2020. évre vonatkozóan

Az Intézet összes kutatása a 3. tématerületbe tartozik (Emberi erőforrás: társadalom), mindemellett ezek részeként a 2020. évben az 1.1. tématerületként megjelölt Covid19: a koronavírus-járványhoz kapcsolódó kutatások is megvalósultak.

Az Intézetben közel harminc, részben külső finanszírozású alap- és/vagy alkalmazott kutatási és/vagy ösztöndíjas program zajlott 2020-ban. Ezek között található két Horizon 2020, egy European Commission-DG Employment, egy MTA Kiválósági Együtműködési Program, kilenc NKFIH által támogatott kutatás, egy az Emberi Erőforrások Minisztériuma által támogatott kutatás és öt COST action projekt. A Társadalomtudományi Kutatóközpont 3 db könyvkiadást támogatott. A Socio.hu Társadalomtudományi Szemle folyóirat kiadását pedig az MTA támogatta.

a. A Horizon2020 alá tartozó kutatási programok:

a.1. A RURALIZATION (2019–2023) projekt célja olyan ruralizációs folyamat elindítása, ami ellensúlyozni tudja az urbanizációt, azaz olyan fejlődést, amely vidéki környezetben ösztönöz új generációkat a meglévő és új gazdasági és társadalmi fenntarthatósági lehetőségek kiaknázására. Ezek a lehetőségek mindkét csoportot szolgálják: a vidéki térségek lakosainak abban segítenek, hogy leküzdjék a helyhez kötöttség és a gazdasági lehetőségek hiányának nehézségeit, az újonnan érkezőket pedig abban támogatja, hogy új és innovatív perspektívákat és hálózatokat hozzanak a vidéki területekre. 2020-ban a kutatás a vidéki fiatal gazdák jövőképét vizsgálta. A projekthez kapcsolódóan egy online nemzeti konferencia, egy a COVID-19 vidéki környezetre való hatásáról szóló webinar és egy szakértői találkozó került megrendezésre online térben.

a.2. A European Social Survey (ESS) egyedülálló lehetőséget biztosít az európai társadalmak állapotának feltérképezésére, az országok, ország csoportok közötti különbségek és az időbeli változások nyomon követésére, a magyar társadalomban zajló folyamatok nemzetközi összehasonlításban való értelmezésére. 2020-ban a European Social Survey 10. adatfelvételi fordulójában rekord számú, azaz 30 ország vett részt. A járványhelyzet azonban a survey kutatásokban korábban nem tapasztalt helyzet elé állította a szervezetet. 2020 tavaszán egy konzultáció során a résztvevő országok kialakították a helyzethez alkalmazkodó adatfelvételi stratégiát. A járványhelyzetre reagálva az ESS R10 adatfelvétele egy speciális COVID-modult is tartalmaz. Ez a COVID-19 vakcinákkal, a kormányok válságkezelésével és a vonatkozó összeesküvés-elméletekkel kapcsolatos véleményekbe enged majd betekintést. A 2020-as év során összesen 12 előadást tartottak a kutatók, az ESS gyakornoki programja keretében pedig két gyakornokot vontak be a TK ESS munkájába, akik két online adatelemző applikációt fejlesztettek.

2020-ban Magyarországon közel 3000 használó regisztrált az ESS honlapján (1947 diák, 455 kutató és egyetemi oktató és 281 PhD hallgató). Megrendezésre került az ESS 2020 konferencia „European Societies through the Prism of the European Social Survey” címmel, amit a TK

főigazgatója és az ESS ERIC főigazgatója nyitott meg. Nyolc országból 16 előadó négy tematikus szekcióban prezentálta az ESS adatain végzett kutatási eredményeit. 2020-ban összesen 38 angol és 3 magyar nyelvű publikáció jelent meg.

a.3. A RE-DWELL – Delivering affordable and sustainable housing in Europe projekt az Európán belüli fenntartható és megfizethető lakhatás kihívásaira kíván reagálni. Ez a társadalmi kihívás komplex megoldást igényel, ezért a projekt célja, hogy 15 kezdő kutatót képezzen, akik a lakhatással kapcsolatos kihívásokra innovatív megoldásokat fejlesztenek ki.

b. A European Commission-DG Employment (Európai Bizottság Foglalkoztatási Főigazgatóság) által támogatott kutatás célja a szakszervezetek Európai Szemeszterben való részvételének vizsgálata nyolc tagállamban; a Szemeszter és a nemzeti szakpolitika-csinálás, kiváltképp a társadalmi párbeszéd egymásra hatásainak feltérképezése, a szakszervezetek ebben folyamatban játszott szerepének bemutatása; a szemeszter uniós és nemzeti szintű ciklusaiban a szakszervezetek hatásának bemutatása, illetve e hatás növelésének lehetőségei. A kutatás meghatározott, a szakszervezetek szempontjából különösen releváns szakpolitikákra irányul, mint például a foglalkoztatás, a béralku, az EU 2020 Stratégia keretében megfogalmazott társadalmi védelmi és befogadási politikák, a 2014–2018 közti időszakra fókuszálva.

b.1. A Crowd work – új utak az európai szakszervezetek előtt (EC-DG Employment, 2019–2021) nemzetközi projekt olyan új munkavégzési formát vizsgál, ami egy internetes platform segítségével földrajzilag szétszórta munkavállalók között oszt ki tömegesen munkafeladatokat. A "crowd work" jelensége jelentős kihívás elé állítja a politikai döntéshozókat, a szakszervezeteket és a munkaügyi hivatalokat is. A projekt célja feltérképezni a crowd work formáit, a hozzá kapcsolódó szakszervezeti stratégiákat, és a szükséges nemzeti és uniós politikai döntéseket. A 2020-ra tervezett terepmunkát, vagyis a négy Magyarországon is működő platform munkásaival készítendő interjúk elkészítését végül a pandémia miatt a kutatók a 2021. első negyedének végére fejezték be, akárcsak a többi nemzetközi konzorciumban részt vevő partner. A projektet finanszírozó DG Employment engedélyével a kutatást 2021. áprilisa helyett 2021. szeptemberében kell befejezni. 2020-ban a meglévő szakirodalmak és elérhető adatok elemzésén alapuló első nemzeti jelentés legfontosabb eredményeiről két angol és egy magyar nyelvű publikáció született.

c. MTA Kiválósági Együttműködési Program:

c.1. A Mobilitás Kutatási Centrum (KEP) célja a társadalmi, munkaerőpiaci, iskolai és területi mobilitás új összetevőinek az elemzése interdiszciplináris kutatási keretben. A kutatás tematikai keretét a korábbi MTA TK-ban kidolgozott új társadalom modellt (integrációs modellt) biztosítja, amely a korábban használt rétegződési sémákhoz képest sokkal több társadalmi jellemzőt foglal magában, szignifikáns elemzést biztosít a jelenkori magyar társadalom egyenlőtlenségeinek és az azokat létrehozó társadalmi, gazdasági és politikai mechanizmusoknak a megértéséhez.

2020-ban a Mobilitás Kutatási Centrum keretében megrendezésre került egy nemzetközi konferencia, a Social dynamics. Inequalities, integration, mobility and migration, valamint két átfogó tanulmánykötet is megjelent (Integrációs mechanizmusok a magyar társadalomban, Mobilitás és integráció a magyar társadalomban).

d. NKFIH

d.1. A fertilitással kapcsolatos ismeretek és az ismeretátadás hatékonysága (NKFIH PD 123789, 2017–2021) kutatás fő célja megvizsgálni, hogy a még gyermekvállalás előtt álló férfiak és nők milyen tudás birtokában hoznak döntést arról, hogy meddig halasztják a

gyermekvállalást. Vajon rendelkeznek-e kellő információval a termékenységet befolyásoló tényezőkről és az egyre inkább népszerű asszisztált reprodukciós eljárásokról? 2020-ban félig strukturált interjúk készültek középiskolai biológiatanárokkal annak érdekében, hogy feltárja a kutatás, hogy miként épül be a középiskolai tananyagba ez a téma.

A kutatás eredményeiről a Magyar Szociológiai Társaság (MSZT) 2020-as Vándorgyűlésén a "Mesterséges megtermékenyítéssel kapcsolatos ismeretek átadása a középiskolában Magyarországon" címmel hangzott el előadás, valamint egy angol nyelvű publikáció is megjelent.

d.2. A várostervezés szociológiája – várostervezés és társadalom (NKFIH 124940, 2017-2023) című kutatás egyik alapvető célja az, hogy megvizsgálja, az új helyzetben hogyan alakulnak át a városfejlődést befolyásoló érdekviszonyok, milyen mechanizmusok azok, amelyek megerősödtek, és melyek azok, amelyek kevésbé hatékonyak, mint korábban. Kifejezetten pedig annak feltárása, hogy az EU-s támogatások milyen városi beavatkozások felé „nyomják” a várostervezési dokumentumok készítésében résztvevőket, és ezek megvalósítása milyen hatással van, illetve lehet egy-egy terület társadalmi szerkezetére. 2020-ban városi esettanulmányok készültek a kisebb települések növekedéséről.

d.3. A Törésvonalak a magyar társadalom szerkezetében: a fogyasztás, az intézmények és a területi különbségek hatásai (NKFIH K 128965, 2018 – 2022) kutatás fő célja, hogy feltárja a politika, a térbeli különbségek és az intézmények szerepét a társadalmi rétegződésben és a társadalmi egyenlőtlenségek kialakításában. A kutatás empirikus alapja a Központi Statisztikai Hivatal által 2016-ban végrehajtott mikrocenzus. A kutatás kiemelkedő jellemzője, hogy az elemzés egy kivételesen nagy minta alapján készült, amely alkalmas a nemzetközi és hosszú távú összehasonlításra, valamint az, hogy egy multidiszciplináris projekt, amely számos tudományágat és megközelítést alkalmazó tudósokat von be. A kutatás emellett a társadalmi egyenlőtlenségek megteremtésében elhanyagolt tényezőket, a politikát, a kulturális fogyasztást, az intézményeket és a térbeli különbségeket új megközelítésben vizsgálja.

d.4. A Karriermodellek és karrierépítés a kutatás-fejlesztésben. Különbségek és egyenlőtlenségek a munkaerőpiaci lehetőségek, a személyes kapcsolatháló és a munkamagánélet egyensúlya tekintetében (NKFIH K 116102, 2016–2021) kutatás fő célkitűzése, hogy feltárja és értékelje a különböző karriermodelleket, valamint a tudományos előmenetelt segítő és akadályozó tényezőket a kutatás-fejlesztés területén Magyarországon. 2020-ban két publikáció jelent meg a kutatáshoz kapcsolódóan és egy konferenciaelőadás hangzott el az MSZT éves vándorgyűlésén.

d.5. A Cirkuláció és disszenzus a magyar kulturális elitben (NKFIH FK 124042, 2017-2021) című projektben 2020-ban az elitfelvétel adatainak és az interjúk kutatás adatainak feldolgozása lezajlott. Ennek keretében hálózatkutatókkal közösen elkészült és elemzésre került a magyar kulturális elit reputációs hálózata. A kutatás eredményei nemzetközi és magyar folyóiratpublikációkban jelentek meg, illetve nemzetközi konferenciákon kerültek bemutatásra. 2021-ben a Kulturális elit és politika a mai Magyarországon munkacímű összefoglaló monográfia fog megjelenni.

d.6. Az Alkalmazkodóképesség és helyi identitás vidéken: A vidék imázs, a helyi identitás és a megélhetési stratégiák összefüggéseinek kvalitatív és kvantitatív elemzése magyar vidéki térségekben (NKFIH K 132676, 2020-2023) című kutatás célja, hogy feltárja; miképpen alkotják meg, vagy értelmezik újra különböző vidéki terek lakói, közösségek tagjai a saját helyi identitásukat, vidékképüket a helyi fejlesztési folyamatokban. A kutatás a kvantitatív és kvalitatív módszereket alkalmazva a vidékkép, a helyi identitás és a különböző megélhetési stratégiák közötti összefüggéseket kívánja feltárni. A kutatásban négy különböző

kistérségben: egy városközeli (1), egy idegenforgalmi szempontból kiemelt (2), egy mezőgazdasági jellegű (3) és egy társadalmi-gazdasági szempontból elmaradott járásban (4) készítenek a kutatók esettanulmányokat. A kutatás újszerűségét az adja, hogy komplex módon kívánja vizsgálni a helyi identitás, a vidékimázs és a megélhetési stratégiák kapcsolatát, ezzel hozzájárulva a vidéki közösségek alkalmazkodási képességének jobb megértéséhez. 2020-ban a kutatás kezdeti eredményeit egy konferenciaelőadáson ismertették.

d.7. Az abortuszszabályozás szigorításának hatása az újszülöttek egészségére, valamint a gyerekek és a szülők gazdasági, társadalmi jellemzőire (NKFIH FK 124384, 2017–2020) kutatás a KSH Élveszületési, Csecsemőhalálozási adatbázisainak, valamint a Népszámlálások adatbázisainak felhasználásával készül. 2020-ban az érintett gyerekek szocio-demográfiai jellemzőit érintő hosszú távú hatások vizsgálata zajlott le, valamint az érintett anyákra való hosszú távú hatások vizsgálata. Az eredmények arra utalnak, hogy a terhességmegszakításhoz való hozzáférés korlátozása negatívan hatott az érintett gyerekek felnőttkori szocio-demográfiai jellemzőire, valamint az anyák hosszú távú szocio-demográfiai jellemzőire is. Az érintett gyerekekre vonatkozó hosszú távú hatások vizsgálatából egy műhelytanulmány készült, valamint a kutatási eredmények bemutatásra kerültek a British Society for Population Studies éves konferenciáján.

d.8. A Kapcsolati tőke a háztartáson belül (NKFIH K 131947, 2019-2021) kutatás célja a háztartáson belül képződő kapcsolati tőke jellemzőinek megismerése, továbbá annak vizsgálata, hogy ez milyen módon függ össze a háztartáson belüli és azon túli folyamatokkal. A háztartáson belüli kapcsolati tőke a háztartástagok háztartáson kívüli kapcsolatainak terméke. A háztartások közötti hálózathoz ugyanis az egyes háztartástagok eltérő módon kapcsolódhatnak. 2020-ban elkészült egy adatbázis, valamint elkezdődött a publikációk előkészítése, amiben a 2006. és 2015. évi EU SILC adatokkal kapcsolatos elemzés szerepel majd.

d.9. Az osztály változó jelentősége összehasonlító perspektívában (NKFIH FK 131997, 2019–2022): 2020-ban a kutatás elméleti megalapozása történt meg, ami a foglalkozási osztályelemzés elméleti kérdéseire fókuszált, illetve az empirikus vizsgálatához releváns adatbázisok beazonosítása és beszerzése valósult meg. A kutatás eredményeként eddig két magyar nyelvű publikáció jelent meg. Az egyik a magyar társadalomszerkezet változását vizsgálja nemzetközi összehasonlításban több különböző indikátorra támaszkodva, a másik pedig a társadalmi mobilitás kutatásának hagyományos eszköztára segítségével vizsgálta a magyar társadalom változását. A kutatás eredményei – a koronavírus miatt elmaradt rendezvények ellenére – több hazai, illetve nemzetközi konferencián is bemutatásra kerültek.

e. Emberi Erőforrások Minisztériuma

e.1. Az Éghajlatváltozás és egészség EMMI által támogatott program fő célja az „Éghajlatváltozás és egészség” című jelentés elkészítése volt annak érdekében, hogy a döntéshozók, az egészségügyben dolgozó szakemberek és az ország lakossága tudományosan megalapozott tájékoztatást kapjon az éghajlatváltozás egészséget érintő kockázatairól és a kockázatok csökkentési lehetőségeiről. 2020-ban a Jelentés, a Kézikönyv és a Vezetői összefoglaló is elkészült a kutatás eredményeiről.

f. COST

f.1. Implementing nature based solutions for creating a resourceful circular city (A természetalapú megoldások megvalósítása erőforrásgazdag, körforgásos városok létrehozása érdekében) (Circular city) projekt tagjai olyan kutatók, akik a természetalapú megoldásokat alkalmazó, az erőforrásokat a városi bioszférában kezelő körforgásos rendszer reziliens,

fenntartható és egészséges városi környezet kialakításának lehetőségeit vizsgálják. Az akció öt munkacsoportból áll: (1) épített környezet, (2) városi vizek, (3) erőforrás-újratermelés (4) városi mezőgazdaság és (5) az előzőekkel kapcsolatos tudás megosztása a különféle releváns társadalmi szereplőkkel.

f.2. A European Network for Environmental Citizenship (ENEC) “Education for Environmental Citizenship” (EEC) a koherens és releváns tudásanyag előállításának, valamint az ehhez szükséges készségek, értékek, attitűdök és kompetenciák átadási módjának vizsgálatával foglalkozik. Célja, hogy a környezettudatos állampolgárok megfelelő eszközökkel és tudással rendelkezzenek. Képesek legyenek fellépni a környezeti kihívások és a fenntarthatóság, mind a magán- és a közszférában, mind helyi, nemzeti és globális szinten megjelenő kihívásaival szemben. Az egyéni és közösségi szintű fellépésekkel napjaink környezeti problémáinak megoldására törekedjenek, megakadályozva az új környezeti problémák kialakulását a fenntarthatóság elérésének érdekében. Valamint képesek legyenek a természettel való egészséges kapcsolat kialakítására is.

f.3. A Writing Urban Places projekt kiindulópontja annak tudatosítása, hogy a városiak társadalmi és térbeli gyakorlatáról, felfogásáról és elvárásairól a helyi városi narratívák adhatnak információt. A narratív módszer segítségével a közösségek, és a társadalom térbeli működése válik megérthetőbbé. A projekt az európai közepes nagyságú városok fejlesztését kívánja segíteni.

f.4. A European Middle Class Mass Housing (MCMH) projekt az 1950-es évektől, a középosztály tömeges lakhatását szolgáló épületegyütteseket, az ún. nagy lakótelepeket vizsgálja. A hálózat kutatóinak célja ezen létesítmények fizikai körülményeinek és társadalmi összetételének áttekintése. A különböző megközelítések ötvözésével (építészet, urbanizmus, várostervezés, közpolitika, történelem, szociológia) a folyamatban lévő kutatásokat mélyíti és a már meglévő esettanulmányokra támaszkodik.

f.5. Az International Ethnic and Immigrant Minorities’ Survey Data Network (ETHMIGSURVEYDATA) különböző releváns szereplőket (kutatók, döntéshozók, közvéleménykutató intézetek) fog össze. A hálózat célja hozzáférést biztosítson olyan különböző és nehezen elérhető survey adatbázisokhoz, amelyek az etnikai és migrációs háttérű kisebbségek gazdasági, társadalmi és politikai integrációjára vonatkozó adatokat tartalmaznak. Ezen adatbázisok használhatóságának, hozzáférhetőségének sztenderdjeit kívánja javítani és fejleszteni.

II. Tudományszervezési eredmények, események

1. Rövid általános ismertető a kutatóhely tudományos munkáját illetően

A TK Szociológiai Intézetének alapvető feladata társadalomtudományi, ezen belül szociológiai alapkutatások végzése. A kutatók a hazai társadalmi problémákat empirikusan és elméletileg, többnyire összehasonlító módszerekkel, a nemzetközi tudományosság diskurzusába ágyazottan vizsgálják. Az Intézet három tudományos osztályba szerveződve végzi kutatómunkáját:

A Társadalmi Integráció és Társadalompolitika Kutatási Osztály munkatársai nemzetközi kontextusba ágyazva vizsgálják a mai magyar társadalom jövedelmi, térbeli és értékrendbeli rétegződésének trendjeit, és egyes társadalompolitikai területek rétegződésre és jólétre gyakorolt hatását. Az osztály kiemelt feladatai közé tartozik a hazai társadalmi integrációs folyamatok átfogó vizsgálata.

A *Módszertan és Kutatástörténet Kutatási Osztály* szervezi az intézeti kutatók elé kerülő kvalitatív és kvantitatív módszertani dilemmák belső diszkusszióját, továbbá gyűjti és rendszerezi a TK-ban folyó kutatások adatbázisait és eredményeit.

A *Család és Társas Kapcsolatok Kutatási Osztályon* a kapcsolathálózatok alakulásával, a családok helyzetével, család- és szociálpolitikával, valamint emlékezetpolitikával kapcsolatban zajlanak kvantitatív és kvalitatív kutatások.

Az Intézet munkájához kapcsolódik továbbá három kutatási centrum: a Mobilitás Kutatási Centrum, a Társadalmi Ökológiai és Klíma Kutatási Centrum, valamint a Családtudományi Kutatási Centrum.

Az Intézet közfeladatai közé tartozik a *European Social Survey (ESS)* magyarországi felmérésének koordinációja, illetve a 2001 óta folyó kutatások adatbázisainak és dokumentációjának rendezése és a szabad hozzáférés biztosítása.

A *Kutatási Dokumentációs Központ (KDK)* a hazai szociológiai kutatások adatbázisait és eredményeit, illetve az elmúlt 50 év legbefolyásosabb szociológusainak szakmai hagyatékát kezeli. A KDK és a 20. Század Hangja Archívum együttesen Magyarország legnagyobb nyilvános, digitális társadalomtudományi archívuma. Az MTMT Bizottsága által is minősített adatrepozitórium kutatók, egyetemi hallgatók és a szélesebb közönség számára is díjmentesen biztosít kutatási anyagokat.

A *Módszeresen társadalomtudományos módszertani vitasorozat* célja a kötött tananyagokba nehezebben beilleszthető, illetve a kutatók képzése óta eltelt időszakban felmerült kurrens módszertani viták és innovatív eljárások megismertetése a szakmai közönséggel.

A rendszeres *Jour Fixe* viták a kutatók megjelenés előtt álló tanulmányainak, publikációinak nyilvános vitájára adnak lehetőséget külső és belső opponensek bevonásával. A Közgazdaság- és Regionális Tudományi Kutatóközpont közös szervezésében megvalósított *Brown Bag Seminar* pedig lehetőséget ad a kutatóknak arra, hogy megvitassanak olyan tudományos műveket, amik nem kifejezetten a saját tudományterületükhöz kapcsolódnak.

A *Socio.hu Társadalomtudományi Szemle* a Szociológiai Intézet nyílt hozzáférésű, kettős anonim referenci rendszerben (double-blind peer review) lektorált online szakfolyóirata. 2020-ban is négy magyar nyelvű számmal és egy angol nyelvű különszámmal jelent meg.

2. A tudomány és a társadalom kapcsolata, társadalmi hasznosság

A Szociológiai Intézet a tudományos munkájából következően folyamatosan reflektál a társadalomban felmerülő kérdésekre, társadalmi egyenlőtlenségekre, valamint társadalmi innovációra és kihívásokra. A 2020. év különösen meghatározó jelentséggel bírt a Szociológiai Intézet munkájára. Egyrészt, újabb kutatási terület nyílt meg, amiben a kutatók a Sars-COVID-19 világjárvány különböző társadalmi hatását vizsgálhatták. Másrészt, a világjárvány és az ehhez kapcsolódó intézkedésekkel, korlátozásokkal erőteljes szerepet nyert az internet. A Szociológiai Intézetben végzett tudományos munka (például konferenciák, műhelyviták) online térbe terelődtek, így lehetősége nyílt több embernek is betekintést nyernie az Intézet munkájába. Az Intézet programjairól, tudományos eredményeiről és a Socio.hu Társadalomtudományi Szemle híreiről a közösségi médiában rendszeres tájékoztatást kapnak az érdeklődők.

Emellett az Intézet munkájának társadalmi hasznosságát szolgálja a kutatási eredmények közérthető módon való terjesztése, például rádió- és egyéb médiaszereplések révén. Az Intézet honlapja a folyamatos frissítése révén lehetőséget biztosít a honlaplátogatóknak, hogy

megismerhessék az Intézet kutatási eredményeit. 2020-ban elindítottuk Járványhelyzet és társadalom címmel a pandémia magyar társadalomra gyakorolt hatásait vizsgáló kutatások és azok eredményeit ismertető kiemelt menüpontot is. A számos nyilvános előadás és konferencia mellett idén is részt vett az Intézet a Kutatók Éjszakája programban.

3. A kutatóhely legfontosabb hazai és nemzetközi eredményes K+F+I együttműködései az elmúlt két évben (A 2. melléklet táblázatos formában megadott adatai mellett).

a. Vállalati kapcsolatok, az állami költségvetési, a nonprofit és a kormányzati szektorral való kapcsolatok: az Intézet az üzleti szférával ápolta kapcsolatait kiterjednek a Magyarországon működő autóiipari nagyvállalatokra, szakszervezetekre és a bankszektor számos képviselőjére. Az együttműködés a magáncégek esetében főleg esettanulmányok készítését jelentette, az érdekvédelmi és szakmai szervezeteknél, hivataloknál az ehhez szükséges háttérinformációk megszerzésére irányult a konzultáció.

Az EMMI Egészségügyért Felelős Államtitkársága 2020 júliusában megbízta az ELKH Társadalomtudományi Kutatóközpontot egy, az egészség és éghajlatváltozás kapcsolatával foglalkozó jelentés elkészítésével. Az Intézetben már több mint 20 éve folynak az éghajlatváltozás és a társadalmi változások kapcsolatát vizsgáló kutatások, amelynek egy része szorosan kapcsolódik az „Éghajlatváltozás és egészség” témakörhöz. Az EMMI-vel való együttműködés eredményeképpen a Jelentés mellett megjelent egy ehhez kapcsolódó Kézikönyv és egy Vezetői összefoglaló is, ami segítséget nyújt a döntéshozóknak és az érintett szakembereknek a várható kihívásokra való felkészülésben és azok kezelésében.

b. Felsőoktatással való együttműködések: oktatás, utánpótlás-nevelés, doktori iskolák stb.: az Intézet munkatársai 82 előadást tartottak külföldi, további 79-et hazai konferenciákon, valamint 5 nemzetközi és 16 hazai tudományos rendezvényt szerveztek. 16-an nemzetközi, 8-an pedig hazai tudományos folyóirat szerkesztői és/vagy főszerkesztői. A szakmai kapcsolatokat a munkatársak által vállalt 61 hazai és 56 nemzetközi opponencia, lektorálás, szakértői tanácsadás tovább erősíti. Emellett 16 magyar és 8 idegen nyelvű folyóirat- és sorozatszerkesztés is az Intézethez köthető.

A közlemények mellett egy-egy rangos megbízás, illetve kitüntetés is jelezte a nemzetközi tudományos közösség egyes kutatók iránti megbecsülését. Az Intézet munkatársa a European Network for Social Policy Analysis jelenlegi társelnöke.

A kutatók többsége oktatóként is tevékenykedik, angol és magyar nyelven tanítanak a BME, a CEU, a Corvinus, az ELTE, a Debreceni Egyetem, a MOME, az IBS, a SOTE és a Károli Gáspár egyetemen, ahol 42 elméleti és 20 gyakorlati kurzust tartottak, 29 PhD témavezetést vállaltak, valamint 6 TDK, 32 BA és 23 MA diplomamunka témavezetői feladatait látták el. Külföldi egyetem többben, hazai doktori iskolában 6-an oktattak, kettő kutató doktori iskolát vezetett.

4. A kutatóhely innovációs és pályázati tevékenysége az elmúlt két évben:

a. A kutatóhely elnyert pályázatait az elmúlt két évben: néhány jelentős pályázat bemutatása:

Az Intézet elnyert pályázatainak adatait a 2. sz. melléklet „Pályázatok” lapja tartalmazza. A következőkben a Horizon2020-hoz kapcsolódó három nemzetközi szempontból kiemelkedő pályázat kerül bemutatásra:

1. A **Ruralization** (2019–2023) projekt nemzetközi konzorcium keretében valósul meg, melyben 18 partner vesz részt 12 európai országból. A 2019-ben indult projekt célja,

hogy a konzorciumban részt vevő partnerek forrásaira támaszkodva új perspektívát fejlesszen ki az Európai Unió vidéki térségei kapcsán az új generáció számára. Ez magában foglalja a társadalmi és gazdasági fenntarthatósághoz kapcsolódó ösztönző lehetőségek felderítését.

2. A **European Social Survey** kutatás további támogatást nyert: az ESS konzorciummal közösen benyújtott H2020-as pályázat (ESS SUSTAIN2, 2020–2023) támogatást nyert. A hároméves projekt 2020 januárjában indult, és a survey típusú komparatív kutatások fenntarthatóságát, módszertani megújulását, és a survey módszertan új kihívásokhoz – csökkenő válaszadási hajlandóság, növekvő mobilitás – való illeszkedésének lehetőségeit kutatja. A projektben 12 európai ország vesz részt, a konzorcium vezetője az ESS ERIC.
 3. A **RE-DWELL – Delivering affordable and sustainable housing in Europe** projekt (RE-DWELL-GA 956082, 2020–2023) konzorciumában 10 felsőoktatási intézet és 12 partnerszervezet alakít ki egy olyan oktatási és kutatási program, mely 15 kezdő kutatót von be és képez ki. A cél olyan szakemberek képzése, akik a megfizethető és fenntartható lakhatással kapcsolatos kihívásokra innovatív módszerekre támaszkodó programok kidolgozásával tudnak válaszolni.
5. Javaslat a kiemelkedő tudományos és tudományos szervezői tevékenységet végző, a Szociológiai Intézetben dolgozó kutatóra:
- Kovách Imre, kutatóprofesszor (kovach.imre@tk.hu) – A magyar vidék és a magyar társadalom integrációs mechanizmusainak kutatása területén elért kiemelkedő nemzetközi és hazai eredményeiért.
 - Kovács Éva, kutatóprofesszor (kovacs.eva@tk.hu) – A tudományos emlékezet kutatása területén elért nemzetközi és hazai kiemelkedő eredményeiért, valamint a vezetésével készült archívum és adatbank építése a magyar szociológia anyagainak kutathatóvá tételére.
 - Neményi Mária, professor emeritus (nemenyi.maria@tk.hu) – A családkutatások kutatása területén elért kiemelkedő nemzetközi és hazai eredményeiért.
 - Szalai Júlia, professor emeritus (szalai.julia@tk.hu) – A roma kutatások kutatása területén elért kiemelkedő nemzetközi és hazai eredményeiért.

6. Tudományos publikációk:

A Szociológiai Intézet 2020. évben megjelent legfontosabb tudományos publikációi:

Börcsök Endre, Ferencz Zoltán, Groma Veronika, Gerse Ágnes, Fülöp János, Bozóki Sándor, Osán János, Török Szabina, Horváth Ákos: Energy Supply Preferences as Multicriteria Decision Problems: Developing a System of Criteria from Survey Data. ENERGIES 13: 15 Paper: 3767, 21 p. (2020) <https://doi.org/10.3390/en13153767> <https://www.mdpi.com/1996-1073/13/15/3767> **Q1, IF 2.702**

Balogh Péter, Bujdos Ágnes, Czibere Ibolya, Fodor László, Gabnai Zoltán, Kovách Imre, Nagy János, Bai Attila: Main Motivational Factors of Farmers Adopting Precision Farming in Hungary. AGRONOMY 10: 4 p. 610, 19 p. (2020) pp 2-19. <https://doi.org/10.3390/agronomy10040610> <http://real.mtak.hu/id/eprint/118650> **Q1, IF 2.259**

Takács Judit, Daniel H. de Vries, John Kinsman, Svetla Tsoleva, Massimo Ciotti: Methodology for assessment of public health preparedness and response synergies between institutional authorities and the community. BMC Health Services Research, 20, 411

(2020). <https://doi.org/10.1186/s12913-020-05298-z>. <http://real.mtak.hu/id/eprint/108710> **Q1, IF 1,932**

Bartha Attila, Boda Zsolt, Szikra Dorottya: When Populist Leaders Govern: Conceptualising Populism in Policy Making. *POLITICS AND GOVERNANCE* (2020) 8:3, <http://dx.doi.org/10.17645/pag.v8i3.2922> <http://real.mtak.hu/id/eprint/111514> **Q1, IF 1,333**

Albert Fruzsina, Hajdu Gábor: Association between poverty indicators and social relations. *JOURNAL OF POVERTY AND SOCIAL JUSTICE* 28:3 pp. 401-423, 23 p. (2020) <https://doi.org/10.1332/175982720X15966472176159> <http://real.mtak.hu/id/eprint/112667> **Q1, IF 0,952**

Gerő Márton, Susánszky Pál, Kopper Ákos, Tüth Gergely: Strategies for survival: Human Rights Organizations' Responses to the Closing of Political Opportunity Structures in Hungary. *CZECH JOURNAL OF POLITICAL SCIENCE / POLITOLOGICKY CASOPIS XXVII*: 2 pp. 119-139. <https://doi.org/10.5817/PC2020-2-119> 20 p. (2020). <https://www.cceol.com/search/article-detail?id=875349> **Q1**

Albert Fruzsina, Dávid Beáta, Hajdu Gábor, Husztai Éva: Egocentric Contact Networks of Older Adults: Featuring Quantity, Strength and Function of Ties. *SOCIOLOGICAL QUARTERLY* online , 20 p. (2020) <https://doi.org/10.1080/00380253.2020.1787111> <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/00380253.2020.1787111> **Q2, IF 1,127**

Takács Judit: How involved are involved fathers in Hungary? Exploring caring masculinities in a post-socialist context. *FAMILIES RELATIONSHIPS AND SOCIETIES* 9:3 pp. 487-502. 16 p. (2020) <https://doi.org/10.1332/204674319X15592179267974> <http://real.mtak.hu/id/eprint/101794> **Q2, IF 0,956**

Kovács Imre, Czibere Ibolya, Megyesi Boldizsár: Environmental Citizenship and Energy Efficiency in Four European Countries (Italy, The Netherlands, Switzerland and Hungary). *SUSTAINABILITY* 2020, 12(3), 1154. <https://doi.org/10.3390/su12031154> <http://real.mtak.hu/id/eprint/118653> **IF 2,592**

Takács Judit, Szalma Ivett: Democracy deficit and homophobic divergence in 21st century Europe. *GENDER PLACE AND CULTURE* 27: 4 pp. 459-478. (2020) <https://doi.org/10.1080/0966369X.2018.1563523> <http://real.mtak.hu/id/eprint/94558> **IF: 1,554**

Szikra Dorottya, Varsa Eszter: 'New eugenics,' gender and sexuality: a global perspective on reproductive politics and sex education in Cold War Europe *THE HISTORY OF THE FAMILY*, 2020, 25:4. <https://doi.org/10.1080/1081602X.2020.1807385> <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/1081602X.2020.1807385> **IF 0,925**

Takács Judit (2020) Hungary. 134-146. In: Deutsch, F., Gaunt, R. (eds.) (2020) *Creating Equality at Home: How 25 Couples around the World Share Housework and Childcare*. Cambridge: **Cambridge University Press**. <https://doi.org/10.1017/9781108597319.011> <http://real.mtak.hu/id/eprint/110740>

Zombory Máté: Visualizing Revisionism: Europeanized Anticommunism at the House of Terror Museum in Budapest. **Indiana University Press**, 2020, pp. 46-78, ISBN: 9780253050304 <http://real.mtak.hu/id/eprint/119008>

Gerő Márton, Sik Endre: The Moral Panic Button: construction and Consequences. In: Elżbieta M. Goździak, Izabella Main, Brigitte Suter (eds) Europe and the Refugee Response. **Routledge**. London. p. 39-58. <https://doi.org/10.4324/9780429279317>

Nicole Bauer, Megyesi Gergely Boldizsár, Rares Halbac-Cotoara-Zamfir, Cristina Halbac-Cotoara-Zamfir: Attitudes and Environmental Citizenship. In: Conceptualizing Environmental Citizenship for 21st Century Education. Editors Andreas Ch. Hadjichambis, Pedro Reis, Demetra Paraskeva-Hadjichambi, Jan Činčera, Jelle Boeve-de Pauw, Niklas Gericke, Marie-Christine Knippels. **Springer** Nature Switzerland AG (2020) 261 p. pp. 97-111. https://doi.org/10.1007/978-3-030-20249-1_7 https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-030-20249-1_7

Hazai megjelenés:

Kovách Imre (szerk.) Mobilitás és integráció a magyar társadalomban. Budapest: Argumentum Kiadó, Társadalomtudományi Kutatóközpont (2020) 376 p. <http://real.mtak.hu/id/eprint/118645>

Kovách Imre (szerk.) Integrációs mechanizmusok a magyar társadalomban. Budapest: Argumentum Kiadó, Társadalomtudományi Kutatóközpont (2020) 432 p. <http://real.mtak.hu/id/eprint/118646>